

Warszawa, 9 listopada 2021 r.

POLSKA KŁADZIE NA SZALI NIEMAL 600 MLD ZŁOTYCH NA TRANSFORMACJĘ ENERGETYCZNĄ

560 mld złotych. To kwota, którą Polska może przeznaczyć na transformację energetyki i odchodzenie od węgla na rzecz czystych źródeł energii dzięki obecności w UE. Otwiera się historyczna szansa na przestawienie polskiej gospodarki (w tym sektora energii) na niskoemisyjne tory oraz rozwój nowych branż przemysłu. Ale choć w ubiegłym roku polski rząd zadeklarował wolę dążenia do neutralności klimatycznej zgodnie z kierunkiem polityki UE, obecnie wśród decydentów wyczuwalny jest niepokój, że nie podołamy wyzwaniu dekarbonizacji. Jednocześnie relacje polskiego rządu z instytucjami unijnymi pogarszają się, co utrudnia rozmowy o funduszach UE. Jakie źródła zostały położone na szali?

W najnowszym opracowaniu pt. „Gotowi na 55%. Przewodnik po finansowaniu transformacji energetycznej od 2021 r.” Forum Energii opisuje kluczowe źródła pieniędzy do wykorzystania na cele klimatyczne i zazielenienie sektora energii. W samym wieloletnim budżecie UE do 2027 r., w tzw. kopercie krajowej, na polską transformację energetyczną i ochronę klimatu przeznaczono niemal 190 mld zł. To tutaj kryje się zarówno znana i dotąd dobrze wykorzystywana przez Polskę polityka spójności, jak i nowe mechanizmy wspierające przemiany gospodarcze: Fundusz Sprawiedliwej Transformacji dla regionów powęglowych czy pieniądze na realizację Krajowego Planu Odbudowy.

Drugim, niedocenionym źródłem pieniędzy, które powinno zostać w przeważającej części przeznaczone na dekarbonizację gospodarki, są przychody z handlu emisjami (EU ETS). W ramach proklimatycznej agendy, Unia szykuje reformę systemu, co z jednej strony może oznaczać rozszerzenie ETS na nowe sektory, ale z drugiej – dodatkowe pieniądze do zagospodarowania przez kraje o dużym uwęgleniu. W sumie w ciągu dekady może to być prawie 370 mld zł.

Pieniądze to nie wszystko

Jednak to nie dostęp pieniędzy jest warunkiem krytycznym do przeprowadzenia niezbędnych zmian w sektorze energetycznym.

– To, czy Polska wykorzysta dostępne pieniądze i z sukcesem przeprowadzi transformację, zależy teraz od decyzji politycznych związanych m.in. z praworządnością. To aktualnie ogromne ryzyko. Kolejną barierą jest brak wizji, jakiej energetyki potrzebujemy. Rząd musi jasno sformułować wiarygodne cele polityki energetyczno-klimatycznej, aby zmobilizować podmioty publiczne i prywatne do przygotowania dobrych

projektów, przynoszących długotrwałe efekty. Bez tego wykorzystanie znacznej puli pieniędzy będzie niemożliwe, a z drugiej strony – nieprzemyślane i słabe projekty pochłoną znaczne kwoty, nie przyczyniając się do zabezpieczenia polskich gospodarstw domowych i przedsiębiorstw przed wzrostami cen – zwraca uwagę dr Sonia Buchholtz, ekspertka Forum Energii ds. finansowania transformacji energetycznej.

Innym wąskim gardłem jest przestarzała struktura wdrażania funduszy unijnych. Mnogość strumieni finansowania, liczne cele (ale i obostrzenia) związane z wykorzystaniem różnych pul pieniędzy to ogromne wyzwanie dla administracji. Kiedyś finansowaliśmy przede wszystkim duże, powtarzalne projekty – np. drogi, wodociągi. Teraz znacznie więcej projektów będzie musiała być realizowana blisko miast i obywateli, z uwzględnieniem lokalnej specyfiki.

Bez reformy instytucjonalnej i sprawnego zaplecza strategicznego dla rządu, które weźmie na siebie projektowanie polityki publicznej w zakresie zmian w energetyce i ochrony klimatu, grozi nam paraliż decyzyjny, a w efekcie – opóźnienie inwestycji i nieoptymalna dystrybucja środków. Dla przykładu mimo zwiększających się środków na cele czystego ciepła Polska nadal nie ma strategii dla ciepłownictwa.

Pełna mobilizacja: państwo, regiony i biznes

Polska stoi przed szansą pokazania całemu światu, jak skutecznie przeprowadzić transformację od kraju zależnego od węgla do nowoczesnej gospodarki wykorzystującej w energetyce i przemyśle odnawialne źródła energii, znacznie redukującej emisję CO₂. Aby to się udało, potrzebny jest wysiłek nie tylko po stronie rządu, ale także samorządów (szczególnie powęglowych) oraz biznesu.

Do zainteresowania projektami klimatycznymi mobilizować będą jednak nie tylko pieniądze, ale także zasady zrównoważonego finansowania, w tym taksonomia. Nowe reguły obejmą m.in. banki i spółki giełdowe, i będą skutecznie zniechęcać do angażowania się w projekty negatywnie oddziałujące na środowisko. Zasady taksonomii obejmą również budżet UE, a jednym z kluczowych kryteriów będzie nie finansowanie z unijnej kasy projektów emitujących powyżej 270 gCO₂/kWh.

Przejsć na drugi brzeg rzeki

Nie ma wątpliwości, że wyzwanie transformacji energetycznej i gospodarczej stojące przed Polską jest ogromne, ale to szansa dla społeczeństwa i gospodarki – na zmniejszenie uzależnienia od importu paliw, zmniejszenia kosztów energii, poprawę jakości środowiska i ograniczenie kosztów zdrowia i oczywiście zmniejszenia emisji.

- Najgorsze, co mogłoby Polsce się przydarzyć, to utknięcie w połowie drogi – gdzie ponosimy koszty emisji, eksploatujemy przestarzałą i nieefektywną infrastrukturę energetyczną, a nie jesteśmy w stanie czerpać korzyści z wdrażanych zmian. Dlatego tak ważna jest mobilizacja wokół nowej perspektywy finansowej – odważne decyzje, formułowanie jasnych strategii osiągania neutralności klimatycznej. Im mniej logiczny i bardziej rozciągnięty w czasie będzie proces transformacji, tym wyższe będą jej koszty. Fundusze dają możliwości wsparcia mniej zamożnych przedstawicieli naszego społeczeństwa i trwałej redukcji kosztów energii – podsumowuje dr Joanna Maćkowiak-Pandera, prezeska Forum Energii.

Kontakt dla mediów:

Aleksandra Dziadykiewicz, aleksandra.dziadykiewicz@forum-energii.eu

---

Gotowi na 55%. Przewodnik po finansowaniu transformacji energetycznej od 2021 r.**Autorzy:**

dr Sonia Buchholtz – Forum Energii
Paweł Wróbel – Gate Brussels

Data publikacji raportu:

09 listopada 2021 r.

Wszystkie analizy i publikacje Forum Energii są nieodpłatnie udostępniane i mogą być powielane pod warunkiem wskazania źródła i autorów.